

הישיבה התשעים-ושלוש של הכנסת הראשונה

יום שני, י"ד כסלו תש"י (5 דצמבר 1949)

תל-אביב, בנין הכנסת, שעה 16.10

א. הודעת ראש-הממשלה בדבר ירושלים והמקומות הקדושים

אולם, אין אנו מעלים על דעתנו שארגון האו"ם ינסה לעקור את ירושלים ממדינת-ישראל או לפגוע בריבונותה של ישראל — בבירת-הנצח של ישראל. פעמיים בתולדות עמנו נעקרנו מירושלים — רק לאחר שנוצחנו במלחמת-דמים אכזרית עלידי כוחות מרובים וחזקים משלנו — כוחות בבל ורומא. קשוינו עם ירושלים בימינו אלה אינם פחות עמוקים מאשר היו בימי נבוכדנצר וטיטוס פלאביוס; וכשירושלים נתקפה אחרי ארבעה-עשר למאי 1948, ידע הנוער הלוחם שלנו להרף נפשו על בירת קדשנו, לא פחות משעשו זאת אבותינו בימי הבית הראשון והשני.

אין אנו מניחים אף רגע, שארגון האו"ם ינסה להוציא את ירושלים בכוח מידי ישראל. ואנו מצהי"רים, שישראל לא יוותר על ירושלים ברצונו הטוב, כשם שלא יתיר במשך אלפי שנה על אמונתו, על יחודו הלאומי ועל תקוהו לשוב לירושלים ולציון — למרות רדיפות שאין משלן בהיסטוריה.

אומה אשר קיימה בנאמנות במשך אלפיים וחמש מאות שנה השבועה שנשבעו הגולים הראשונים על נהרות בבל, בל לשכוח את ירושלים — אומה זו לא תשלים לעולם עם הפרדת ירושלים. וירושלים היתה דית לא תקבל על עצמה שום שלטון זר — לאחר שאלפי בניה ובנותיה שחררו בפעם השלישית מולדי-תם ההיסטורית וגאלו את ירושלים מהשמדה והרס.

אין אנו עושים עצמנו שופטים על או"ם — על שלא נקפה אצבע בזמנו, כשמדינות אחדות חברות או"ם הכריזו בגלוי מלחמה על החלטות או"ם מיום 29 לנובמבר 1947, וניסו בכוח הזרוע למנוע הקמת מדינת-ישראל, להשמיד הישוב העברי בארץ הקדושה ולהרוס את ירושלים עיר-הקודש על ישובה היהודי.

לולא הצלחנו לעמוד בכחונוראנו בפני התוקפנים שמרדו באו"ם — היתה ירושלים היהודית נמחית מעל פני האדמה, הישוב היהודי היה נשמד ומדינת-ישראל לא היתה קמה. ואין אנו יכולים לראות עוד כל תוקף מוסרי בהחלטות או"ם מ-29 בנובמבר; לאחר שאו"ם לא הצליח לבצע החלטותיו, לדעתנו החלטת 29 בנובמבר על ירושלים בטלה ומבוטלת.

הגסיון לקרוע את ירושלים היהודית ממדינת-ישראל — אינו עשוי לקיים השלום במזרח, ופחות מכל — בירושלים עצמה. ישראלים ימסרו נפשם על ירושלים לא פחות מאנגלים על לונדון, רוסים על מוסקבה ואמריקאים על ואשינגטון.

וזוהי הפעם הראשונה בתולדות הארץ, שהמדינה

היו"ר י. שפרינצק:

אני מתכבד לפתוח את הישיבה התשעים-ושלוש, רשות-התיכור לראש-הממשלה.

ראש-הממשלה ז. בן-גוריון:

כידוע לכם, דנה עכשיו עצרת האו"ם בבחיית ירושלים ומקומותיה הקדושים.

מדינת-ישראל היא חברת או"ם, לא מתוך נוחות פוליטית, אלא מתוך אדיקות עמוקה ומסורתית בחזון שלום עולמי ואחוזת עמים, שהנחילו לנו נביאי יש-ראל — ושארגון או"ם הרת על דגלו.

חברותנו זו מחייבת אותנו להגיד מכאן, מעל במת הכנסת הראשונה לישראל, לכל האומות המכיר-נסות בעצרת האו"ם ולכל שוחרי שלום וצדק בעולם, את מה שבלב עם ישראל מאז היותו לאומה מאוחדת תחת שרביטו של דוד המלך לפני שלושת אלפים שנה — בדבר ירושלים עיר-קדשו ובדבר יחסו לקדשי כל הדתות.

בהכרותנו על מדינת-ישראל המחודשת, מיום 14 למאי 1948, הצהרנו והתחייבנו קבל ההיסטוריה והער-לם, ש"מדינת-ישראל תבטיח חופש דת, מצפון, לשון חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות, ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות". בהתאם לכך הודיעה משלחתנו באו"ם, שמדינת-ישראל מתחייבת לכבד כל הזכויות הקיימות ביחס למקומות הקדושים והבניינים הדתיים בירושלים, מבטיחה חופש פולחן וגישה תפשית בלא כל הפליה לכל המקומות הקדושים והבניינים הדתיים שברשותה, מקיימת זכות הצליינים מכל האומות והדתות לבקר במקומות הקדושים בחופש תנועה לכהונתיה, והיא מסכימה שיקיים מצד או"ם פיקוח יעיל על המקומות הקדושים ועל הזכויות הקיימות, כפי שיוסכם בין או"ם ובין מדינת-ישראל.

יחד עם זאת אנו רואים חובה להצהיר, שירוש-לים היהודית היא חלק אורגאני ובלתי-נפרד ממדינת-ישראל — כשם שהיא חלק בלתי-נפרד מההיסטוריה הישראלית, מאמונת ישראל ומנשמת עמנו. ירושלים היא לבי-לבה של מדינת-ישראל. אנו גאים על כך, שירושלים נתקדשה גם בעיני בעלי דתות אחרות, וברצון ובנפש חפצה נבטיח כל הסידורים וההקלות הדרושים, שכל בעלי הדתות האחרות יספקו צרכיהם הדתיים בירושלים ותינתן מצדנו כל העזרה לאו"ם להבטיח סידורים אלה.

ישיבה צ"ג, י"ד כסלו תש"י (5 דצמבר 1949)

— הודעת ראש-הממשלה בדבר ירושלים והמקומות הקדושים (בן-גוריון) ; דיון על הודעת
ראש-הממשלה בדבר ירושלים והמקומות הקדושים (ריסטיין, בגין) —

השלטת בירושלים מקבלת על עצמה מרצונה החפשי
העקרון של פיקוח בינלאומי על מקומות הקודש בעיר
זו. אולי אין זה מקרה, שזה נעשה על-ידי העם שעשה
את ירושלים למרכז קדושה עולמית ובידי הממשלה
הראשונה שנבחרה על-ידי תושבי ירושלים.

ואנו מקווים, שהדתות המכבדות קדושת ירושלים,
והאומות הדוגלות כמונו בעקרונות השלום והצדק —
יכבדו זכויות ישראל בירושלים, כשם שישראל
מכבדת זכויות כל הדתות בבירת קדשה ובמדינתה
הריבונית.